

PRESSEMEDDELELSE

Nuuk, Narsaq, Qassarsuk og København, d. 26. juni 2015

Sydgrønlandsk informationsturné om uran var ikke neutral

Den grønlandske regering, Naalakkersuisut, har varslet, at den agter at nedsætte en international ekspertgruppe, der skal rådgive i forbindelse med udviklingen af råstofsektoren. Fem organisationer anbefaler, at denne gruppe kommer til at omfatte internationale eksperter, der kan udtale sig med autoritet om miljøspørgsmål.

I slutningen af maj og begyndelsen af juni gennemførte fem repræsentanter for forskningsinstitutioner i Danmark en foredragsturné i fire byer i Sydgrønland - Narsaq, Qaqortoq, Nanortalik, and Narsarsuaq. Hensigten var at orientere om uranminedrift i almindelighed og det kontroversielle uran/sjældne jordartsprojekt i Kuannersuit/Kvanefjeld i særdeleshed. De informationer, der blev givet, skulle forestille at være neutrale, men ligesom ved en lignende turné sidste år blev miljøkonsekvenserne af uranudvinding systematisk nedtonet og ignoreret. Dette skal ses i lyset af, at møder fra begge foredragsturnéer blev transmitteret over store dele af landet af Grønlands Radio- og TV-station, Kalaallit Nunaata Radioa.

Mikkel Myrup, formand for Avataq, udtaler:

"Den holdning, som geologerne fra De Nationale Geologiske Undersøgelser for Danmark og Grønland (GEUS) og DCE - Nationalt Center for Miljø og Energi på Aarhus Universitet har til uranminedrift, er efterhånden velkendt. Selvom ingen af dem har praktisk erfaring med uranudvinding, udtaler de sig skråsikkert om, hvor problemløs den er for folkesundheden og miljøet. I denne forbindelse er det på sin plads at betvivle uafhængigheden hos GEUS i forhold til den nuværende grønlandske regering. Sidste år forsøgte Selvstyret at skifte GEUS ud som geologisk rådgiver med Grønlands eget geologiske forskningscenter, GeoSurvey Greenland. Og for nyligt har GEUS måtte give afkald på at rådgive om olie- og gasrelaterede seismik- og brøndata. Så man må formode, at GEUS i høj grad er opmærksom på Selvstyrets ønsker og aspirationer – ikke mindst på uranområdet. Den fejlslagne informationsturné er et tydeligt eksempel på, at det er nødvendigt, at den ekspertgruppe, der skal rådgive i forbindelse med udviklingen af råstofsektoren, som regeringen har planer om at nedsætte, kommer til at omfatte anerkendte internationale eksperter, der kan udtale sig troværdigt om miljøspørgsmål".

Under foredragsturnéen i 2014 blev en stor del af tiden brugt på specifikt at tilbagevise resultaterne af en uafhængig hollandsk ekspertrapport [1] om miljøkonsekvenserne af Kuannersuit-projektet, som Avataq, Det Økologiske Råd, NOAH og VedvarendeEnergi har offentliggjort. Rapporten konkluderer, at projektet ikke er sundheds- og miljømæssigt bæredygtigt. Om end den ikke direkte blev nævnt under dette års turné, ignorerede repræsentanterne for GEUS og DCE konsekvent de spørgsmål, rapporten rejser. Blandt disse kan nævnes:

- At Kuannersuit, der iflg. licenshaveren, det australske mineselskab Greenland Minerals and Energy (GME), muligvis rummer verdens næststørste forekomst af uran, bliver den første store åbne

uranmine i et arktisk område, der ligger på toppen af et bjerg. Det betyder, at vand fra minen og spild fra malmbehandling vil kunne løbe ned af skråningerne, og støv fra minebruddet vil kunne nå frem til beboede området i løbet af minutter.

- Udsivning af stærkt forurenede vand fra affaldsdepotet er uundgåelige. 875 mio. tons affald fra malmkoncentrationsanlægget, der indeholder en række giftige kemikalier, vil skulle placeres i den nærliggende Taseq-sø. Hertil kommer snesevis af mio. kubikmeter affald fra raffinaderiet. Eftersom det bl.a. indeholder store mængder thorium, er det ti gange mere radioaktivt end uranmalmen og indeholder adskillige giftige radioaktive og ikke-radioaktive elementer i flydende form, som er stærkt mobile.
- At der ikke hidtil er blevet ryddet op efter nogen uranmine i verden på en forsvarlig måde. Størstedelen af radioaktiviteten fra uranbrydningen forbliver i det efterladte affald, der vil være radioaktivt på et farligt niveau i tusinder af år og forårsage omfattende forurening

Christian Ege, sekretariatschef i Det Økologiske Råd, udtaler:

”Symptomatisk for den måde, DCE og GEUS forholder sig til Kuannersuit-projektet på, er at man mindst har sat affaldsmængden fra uranudvindingen op til 15 gange for lavt [2]. Thorium-problemet nævnes stort set heller ikke. Ligeledes undlader man at nævne de risici, der er forbundet med, at radioaktive stoffer frisættes i miljøet. Det er velkendt, at de vil kunne udvaskes af tailings-bunkerne og optages i plantevækst og organismer i vandløb og hav. Herfra koncentrerer de i fødekæderne og kan forårsage skader på mennesker og dyr i form af sygdomme, genetiske skader og mutationer”.

Agathe Devisme, som er en del af en gruppe på tredive færeholdere i Narsaq og Qassarsuk områderne [3] (Kommune Kujalleq, Sydgrønland), udtaler:

”Vi har den opfattelse, at uranminedrift i Sydgrønland er uforenelig med udviklingen af tre af de fire sektorer, som den grønlandske regering har udpeget som centrale for den grønlandske økonomi, nemlig fiskeri og fangst, turisme og fødevarerproduktion. En rapport fra Risø [4] har konkluderet, at helt op til tusind tons støv om året kan blæse væk fra Kuannersuit-mineområdet. Noget af dette støv vil blive båret i retning af ”Kitaa”, græsningsområdet hvor vi har vores gårde og får. Herudover har vi netop fundet ud af, at GME i 2011 modtog to efterforskningsstilladelser, der dækker en stor del af vores græsningsområde. Tilladelserne blev givet til mineselskabet uden nogen form for offentlig høring og uden at man forinden konsulterede indbyggerne i Ipiutaq eller landbrugerne i området. Det betyder, at GME prioriteres højere end gårdejerne, selvom disse er tildelt arealer til beboelse, græsning og turisme samt en fiskerikoncession i Ilua-elven og søen. På trods af vi ikke ejer landet, mener vi, at myndighederne i denne sag har udvist en fundamental mangel på respekt for demokrati og borgerrettigheder”.

Niels Henrik Hooge fra NOAH Friends of the Earth Denmark’s urangruppe udtaler:

”Man må spørge sig selv, om det kan være rigtigt, at forskningsinstitutioner, der finansieres over den danske finanslov, udfører lobbyarbejde for private erhvervsinteresser i Grønland. Hvis det enorme Kuannersuit-mineprojekt realiseres, kan det blive det mest forurenende industriprojekt i Rigsfællesskabets historie. Udover uraninformationsturnéen havde vi endnu et grelt eksempel sidste år, hvor Dansk Institut for Internationale Studier (DIIS) organiserede en ekspert-workshop i Nuuk, der skulle forberede den fremtidige lovgivning på uranområdet. Workshoppen var lukket for offentligheden og deltagerlisten hemmelig, men det kom frem, at GME deltog med tre repræsentanter [5]. Det er uhørt, at et kontroversielt mineselskab deltager direkte i en hemmelig lovgivningsproces, hvortil repræsentanter for civilsamfundet er forment adgang”.

For nærmere oplysninger, kontakt:

Jan Willem Storm van Leeuwen, MSc, uafhængig konsulent, Ceedata Consulting (www.stormsmith.nl), tlf.: +31 161 491 369, e-mail: [storm\(at\)ceedata.nl](mailto:storm(at)ceedata.nl)

Avataq (www.avataq.gl): Mikkel Myrup, tlf.: +299 22 84 23, e-mail: [mikkelmyrup\(at\)post.com](mailto:mikkelmyrup(at)post.com)

Det Økologiske Råd (www.ecocouncil.dk): Christian Ege, tlf.: +45 33 18 19 33, (mob.) +45 28 58 06 98, e-mail: [christian\(at\)ecocouncil.dk](mailto:christian(at)ecocouncil.dk)

NOAH Friends of the Earth Denmark (<http://noah.dk/urangruppe/>): Falke Thue Mikailsen, tlf.: +45 27 12 11 65, e-mail: [inuiteskimo\(at\)hotmail.com](mailto:inuiteskimo(at)hotmail.com) Varste M. Berndtsson, tlf.: +35 84 57 34 44 36 63, e-mail: [varste\(at\)greenet.gl](mailto:varste(at)greenet.gl) Niels Henrik Hooge, tlf.: +45 21 83 79 94, e-mail: [nielshenrikhooge\(at\)yahoo.dk](mailto:nielshenrikhooge(at)yahoo.dk) og Palle Bendsen, tlf.: +45 30 13 76 95, e-mail: [palle\(at\)bendsen.dk](mailto:palle(at)bendsen.dk)

VedvarendeEnergi (www.ve.dk): Hans Pedersen, tlf.: +45 51 92 24 14, e-mail: [pedersen\(at\)ve.dk](mailto:pedersen(at)ve.dk)

Fåreholdergruppen i Narsaq og Qassiarsuk områderne: Agathe Devisme, tlf.: +299199222, e-mail: [info\(at\)jpiutaq.gl](mailto:info(at)jpiutaq.gl)

Noter:

[1] J.W. Storm van Leeuwen: Uranium mining at Kvanefjeld, April 2014: <http://noah.dk/uran/j-w-storm-van-leeuwen-kvanefjeld-report-april-2014/>

Se også et interview med Storm van Leeuwen i forbindelse med en opdatering af mineprojektet: <http://atomposten.blogspot.dk/2015/06/uranmineprojektet-i-kvanefjeld.html>

[2] Ingeniøren: Mineselskab vil dumpe 56 millioner ton radioaktivt affald i grønlandsk sø, 15/11 2013: <http://ing.dk/artikel/mineselskab-vil-dumpe-56-millioner-ton-radioaktivt-affald-i-groenlandsk-soe-163988>

[3] Gruppen producerer 40 pct. af Grønlands lammekød, samt grøntsager i Eqaqut Ilua.

[4] Kim Pilegaard: Preliminary environmental impact statement for the Kvanefjeld uranium mine, Risø National Laboratory, 1990, s. 44, http://orbit.dtu.dk/fedora/objects/orbit:87561/datastreams/file_fa346e27-f1e1-4302-bf9b-03e5da76aa51/content

[5]: Falke Thue Mikailsen, Palle Bendsen, Varste M. Berndtsson and Niels Henrik Hooge: Uranium in Greenland - Phasing out Democracy, The Arctic Journal, September 9, 2014: <http://arcticjournal.com/opinion/983/phasing-out-democracy>